

Bijeenkomst gebiedsaanpak van het Paterswoldsemeer

24 februari 2020 in de Rietschans te Haren

Welkomstwoord, Aize Bouma, onafhankelijk gespreksleider

Aize Bouma heet alle aanwezigen van harte welkom in het drukbezette restaurant 'De Rietschans' op de bijeenkomst van de gebiedsaanpak van het Paterswoldsemeer. De aanleiding van de avond was in eerste instantie een gebiedsbijeenkomst met werksessies om in gesprek te gaan over de te nemen maatregelen op de korte termijn. Door de ingediende petitie is het karakter van de avond veranderd. De opzet van de avond is nu als volgt:

- Toelichting petitie en open brief van de heer Sol van de 'Beweging Recreatie Paterswoldsemeer'.
- Reactie Bert Middel namens het dagelijks bestuur van waterschap Noorderzijlvest
- Vragenronde publiek
- Conclusie

Henk Sol, initiatiefnemer en woordvoerder 'Beweging Recreatie Paterswoldsemeer'

In de Beweging Recreatie Paterswoldsemeer hebben zich bezorgde omwonenden, recreatieverenigingen, watersportverenigingen, horeca- en recreatieondernemingen verenigd. Ze zijn bang dat er niet genoeg zwem- en vaarwater overblijft als waterschap Noorderzijlvest waterplanten inzet om de waterkwaliteit te verbeteren. In de open brief en met de ingediende petitie wordt gevraagd meer aandacht te schenken aan de recreatieve en economische belangen rond het Paterswoldsemeer.

Waterschap Noorderzijlvest, Bert Middel, dijkgraaf en voorzitter algemeen en dagelijks bestuur

De signalen vanuit de omgeving worden door het dagelijks bestuur bijzonder serieus genomen. Waterschap Noorderzijlvest is een overheid die middenin de samenleving staat. Dit betekent dat Noorderzijlvest de inwoners van het gebied wil blijven betrekken bij de uitvoering van de taken. Het waterschap gaat over het water maar is er voor de burgers, bedrijven en boeren.

Middel schetst de rol van het waterschap. Het waterschap is een volstrekt onafhankelijke overheid. De inkomsten van het waterschap worden door de burgers, boeren, bedrijven en organisaties opgebracht. Het is dus geen gesubsidieerde dienst. Het waterschap wordt bestuurd door een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur, waarvan de dijkgraaf voorzitter is. Hij is door de kroon benoemd en heeft geen stemrecht in het algemeen bestuur. In het dagelijks bestuur heeft de dijkgraaf wel zitting en stemrecht. Het waterschap moet zich verantwoorden aan de kiezers.

Geen besluiten, wel plannen

Voor wat betreft het Paterswoldsemeer, zijn er geen besluiten genomen die moeten worden teruggedraaid. Het (grotendeels) gekozen bestuur van het waterschap is pas in april aan bod als het gaat om de besluitvorming. De plannen die er nu liggen worden tot een voorstel geformuleerd door het dagelijks bestuur. Het voorstel wordt vervolgens in een openbare vergadering van het algemeen bestuur in april a.s. behandeld. Op de gebruikelijke manier wordt dat op de site bekend gemaakt. Ook met betrekking tot inspraakmogelijkheden.¹ Per project en voor alle maatregelen gelden de normale procedures om bezwaar te maken tegen het definitieve besluit en in beroep te gaan.

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) bepaalt dat het oppervlaktewater aan bepaalde kwaliteitseisen moet voldoen. De KRW loopt over een periode van 25 jaar, 2002 – 2027. Het waterschap heeft de verplichting om aan de KRW-doelen te voldoen via implementatie van maatregelen. Dat staat in de Waterwet. Het waterschap is dat verplicht en kan zich er niet aan onttrekken.

Doen we dat wel dan zijn financiële sancties niet uitgesloten ([bron: klik hier](#)).

¹ Dit is niet meer aan de orde. Na de bijeenkomst van 24 februari is afgesproken om de besluitvorming in april niet meer door te laten gaan vanwege de andere aanpak.

Eventuele boetes komen in eerste instantie voor rekening van het Rijk, maar het Rijk kan e.e.a. wel gaan verhalen bij decentrale overheden.

Die kosten dreigen vervolgens afgewend te worden op burgers en bedrijven en dat wil het waterschap niet. Ondanks dat het Paterswoldsemeer niet van het waterschap is, heeft het wel de taak/plicht om te zorgen voor voldoende water en schoon water. Er zijn meer dan dertig organisaties en personen eigenaar van het water. Het waterschap hoort daar niet bij, maar heeft wel zijn wettelijke taak uit te voeren.

Geen moeras in het meer

Een van de plannen van het waterschap om de kwaliteit te verbeteren was om moeraszones in het meer aan te leggen. Nu gebleken is dat dit plan bijzonder weinig draagvlak heeft, heeft het waterschap geconcludeerd dat het geen zin heeft om daar mee door te gaan. Daarom zegt het waterschap toe dat er geen moeras in het Paterswoldsemeer aangelegd gaat worden.

Een aantal andere maatregelen wil het dagelijks bestuur wel laten uitvoeren. Het gaat om de aanleg van een vispassage bij de Piccardthofplas en het verbeteren van de aan- en afvoer van water. Maar ook over het nemen van een vast peilbesluit en het vervangen van het gemaal bij de Hoornsedijk, in combinatie met de aanleg van een ijzerzandbassin om de fosfaatinlaat in het meer te beperken. De toezeggingen die vanavond gedaan worden gelden in ieder geval tot 2027.

Maaien

Wanneer de waterkwaliteit optimaal wordt, neemt de plantengroei toe. Dit kan tot overlast leiden. Dit betekent dat in grote delen van het meer gemaaid zal moeten worden. De uitvoer van het maai-beleid ligt bij het Meersch. De kosten zullen toenemen. Hier moet een oplossing voor gevonden worden. Samen met Meersch c.q. de gemeente Groningen, zal het waterschap kijken naar een zo effectief mogelijke oplossing.

Suggesties

Bert Middel benadrukte dat het waterschap wel degelijk de waterkwaliteit moet verbeteren. Dat is vastgelegd in de Kaderrichtlijn Water en in de waterwet. Nu er geen moeras in het water komt, is het nodig alternatieve maatregelen te bedenken. De zaal wordt opgeroepen om met suggesties en ideeën te komen.

VRAGENRONDE

Moeras, waterplanten

Vrg *Ik hoor het verhaal dat er 25 hectare moerasland wordt gecreëerd – weliswaar niet in water, maar op het land – maar ik hoor geen alternatieven voor het moerasland, maar wél dat het gaat komen. Is dit al wel een besluit?*

Antw Nee er komt geen moerasvorming in het water. Er wordt geen vierkante meter of hectare water geofferd aan moerasvorming. Dat is het uitgangspunt. We zoeken graag naar alternatieven met betrokkenen. Daartoe heb ik een oproep gedaan. Een alternatief zou moerasvorming op het land kunnen zijn. Als dat niet lukt en negatieve consequenties heeft voor andere betrokkenen, moeten we dat ook niet doen. Uitgangspunt blijft: je kunt alleen effectieve maatregelen nemen als er maatschappelijk draagvlak is.

Vrg *Is het Paterswoldsemeer straks niet meer toegankelijk voor zeilers? Haven na haven wordt gesloten. In Almere ook al, dóór de waterplanten. Dit is een heel groot probleem voor de watersport in Nederland. Het watersportverbond heeft hier zijn handen vol aan. Wij als wedstrijdzeilers vinden het afschuwelijk als dat het hier misschien óók gaat gebeuren. Bovendien is het Paterswoldsemeer is een heel uitzonderlijk meer voor zeilers. Dit meer heeft heel veel wereldkampioenen voortgebracht door de unieke omstandigheden, we kunnen nergens onze technieken zó goed bijspijkeren als hier.*

Antw Het dilemma waar het waterschap mee geconfronteerd wordt, is dat wij verplicht zijn, hoe dan ook, om de Kaderrichtlijn Water uit te voeren. We hebben maatregelen moeten implementeren en we willen natuurlijk op geen enkele manier die watersport in de wielen rijden. Daarom willen we ook overleg met mensen die daar heel veel verstand van hebben. Natuurlijk is er al eerder overleg geweest en is er ook gekeken naar andere plekken. Het is niet zo dat dit waterschap helemaal op zichzelf staat. Het is een landelijk samenwerkingsverband. Het dilemma is dat we iets moeten doen en we weten dat het een aantal nare consequenties gaat hebben. Die consequenties moeten wij wegnemen. Met betrokkenen en mensen die er verstand van hebben, kunnen wij het erover hebben. Dat is de vraag die ik aan u voorleg: help ons daarmee, zodat we dat samen kunnen doen. Wij hebben niet alle wijsheid in pacht, maar zijn wel verplicht om iets te doen wat wettelijk is voorgeschreven en dat heeft te maken met ons milieu, biodiversiteit, ecologisch evenwicht. Het moet gewoon gebeuren.

Vrg *In het oorspronkelijke plan was sprake van 25 hectare moerasvorming en 25 hectare baggeren. Er is een relatie tussen verbetering van de waterkwaliteit en extra plantengroei. Het uitgangspunt is dat de waterkwaliteit in het meer omhoog móet. Wat is dan de relatie tussen die plantengroei en de waterdiepte en die 25 hectare uit dat oorspronkelijke plan?*

Antw De discussie over 25 hectare is afgesloten. U hebt duidelijk aangegeven dat u dat niet wilt. Wij nemen dat zeer serieus; daarom zijn we hier met zijn allen. Ik sta hier om aan te geven dat we naar alternatieven willen zoeken. Dat is de kern van de boodschap.

Vrg *Ik vaar regelmatig op het Alkmaardermeer. Dat meer is niet meer voor wedstrijdzeilen beschikbaar. Dat wordt gemaaid tot en met en je hebt grote plukken wier achter je roerblad zitten waardoor je gewoon niet meer kunt varen.*

Antw Je kunt misschien een voorbeeld noemen waar het niet goed functioneert, om wat voor reden dan ook. Ik heb ook voorbeelden waar het wél werkt.

- Vrg *In hoeverre kun je moerasgebieden verwijderen van het Paterswoldsemeer, wil het effect hebben op het Paterswoldsemeer? Hoeveel ruimte heb je? Is dat direct aan de rand of is dat over vijf kilometer?*
- Antw Dit is een uitwerkingsvraag op het moment dat je gaat kijken naar de mogelijkheid om moeras op land te realiseren. Dit is juist het gesprek wat we willen voeren met omwonenden.
- Vrg *Hoe groot is de zoekruimte?*
- Antw Dat laten we vrij voor overleg, het hangt af van wat er technisch mogelijk is. Ik hoop dat er een antwoord uit komt als mensen die daar verstand van hebben, met elkaar hierover gaan praten, zowel vanuit betrokkenen als vanuit het waterschap.
- Vrg *Zou het niet verstandig zijn om eerst eens te kijken wat het effect is op de kwaliteit van het meer als de eerste drie maatregelen worden genomen? Misschien is het helemaal niet meer nodig om een vierde maatregel te nemen.*
- Antw Dan zou deze bijeenkomst ook niet nodig zijn. Onze mensen zeggen dat alles wat we wel vast kunnen doen, niet afdoende is. We moeten dus méér doen.
- Vrg *Met zwemmen viel mij op, dat eigenlijk pas sinds een paar jaar de beplanting steeds sterker wordt. Heeft daar in de samenstelling zó'n verandering plaatsgevonden dat die plantengroei daar nu zo extreem is? Het is bijna een moeras waar je doorheen zwemt.*
- Antw Dat is een ontwikkeling die over de tijd plaatsvindt. De temperatuur van het water neemt ook toe, waardoor plantengroei eerder tot stand komt en daardoor ook massaler. Het Meerschappij ziet de afgelopen jaren ook een toename van het oppervlak dat gemaaid moet worden.
- Vrg *Wat is de rol van de gemeente Groningen. Zij hebben, per slot van rekening, ook een economisch belang aan dit meer. Is daar overleg over? Hoe zitten zij in deze wedstrijd?*
- Antw Er is permanent overleg met Groningen, want we zijn samenwerkingspartners. Ten aanzien van het maaien heb ik Groningen al genoemd als mogelijke rechtsopvolger van het Meerschappij omdat 95 procent van het meer in de gemeentegrenzen van Groningen valt. Die verhouding is zakelijk en het is niet zo dat Groningen ons handreikingen biedt om er makkelijker mee om te gaan zodat het ons minder gaat kosten.
- Vrg *Ik zou graag de garantie willen van het waterschap dat er een compromis gezocht en gevonden wordt tussen de ecologische doelen en de recreatie-eisen/wensen. Dat moet niet door deze zaal bedacht worden, maar door het waterschap. Wij zijn een zaal met vooral betrokkenen.*
- Antw Dat wij met zoveel mensen op de gevaarlijkste delta van Europa kunnen leven; dat zestig procent van ons land onder de zeespiegel ligt; dat we toch de tweede landbouwexporteur ter wereld zijn en één van de grootste economieën, is alleen maar gerealiseerd omdat we eeuwenlang in staat zijn geweest niet alleen waterbouwkundig heel veel presteren, maar ook dat we de bereidheid hadden om te gaan polderen. Waterschappen bestaan sinds de dertiende eeuw. We doen dus al eeuwenlang niets anders dan polderen en proberen om compromissen te vinden tussen het belang van de één en het belang van de ander. Hier spelen verschillende belangen die allemaal serieus genomen moeten worden. Er is geen enkel belang groter dan de ander; niet omdat de ene groep groter is of er beter geformuleerd wordt. Ál die belangen zijn relevant. Het is mijn plicht, en het bestuur van het waterschap is daarvoor gekozen, om ervoor te zorgen dat die afweging iedere keer weer gemaakt wordt. Als u mij vraagt: "Zoek naar consensus" – dat is onze primaire taak. Dat is onze core business.

Friescheveen

- Vrg *Wat is er nodig om de Provincie er met goede argumenten van af te houden om vanaf het Friescheveen een verbinding te maken met het Paterswoldsemeer zodat je kunt voorkomen dat het vuil van Friescheveen rechtstreeks in het Paterswoldsemeer wordt geloosd.*
- Antw Er doet zich in Nederland een vreemd verschijnsel voor, namelijk dat de grenzen tussen waterschappen geen bestuurlijke grenzen zijn. Het zijn natuurlijke grenzen. Het heeft te maken met de afstroming van het water. Alles wat binnen ons gebied valt, stroomt af naar het noorden, grotendeels richting het Lauwersmeer. De uitlaat van het water in het Lauwersmeer gaat bij eb via de grote Cleveringsluizen naar de Waddenzee (vrij verval).
Over het water aan de andere kant van het Paterswoldsemeer, Friescheveen, kan ik niets zeggen, want dat ligt op het bordje van Waterschap Hunze en Aa's. Er zijn doorgangen van Friescheveen naar het Paterswoldsemeer. Je kunt ervoor zorgen, als beheerder van Paterswoldsemeer en als kwaliteitsbewaker van het water – dat zijn wij – dat daar geen troep in komt. Dat gaan we dus doen.
- Vrg *Die scheidslijn tussen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest, hebben we hier te maken met quotering van oppervlaktewater en de zuiverheid daarvan? Kun je van elkaar lenen?*
- Antw Nee.
- Vrg *Het sluisje van de Meerweg en Friescheveen, dat straks een directe doorgang heeft naar het Paterswoldsemeer, mét vervuiling, daar maak ik me zorgen over.*
- Antw Daar gaan wij niet over omdat wij niet op de stoel kunnen gaan zitten van het bestuur van een ander waterschap. Uiteraard zijn we wel met hen in gesprek. Het andere punt is dat er een natuurlijke grens ligt tussen beide waterschappen. Dat heeft te maken met de afstroming van het water. De Meerweg is dus die natuurlijke grens.

Waterkwaliteit

- Vrg *Wat is het probleem eigenlijk? Is het water niet schoon genoeg? Voldoet het niet aan bepaalde eisen? Dat zou ik wel willen weten.*
- Antw Het probleem is inderdaad dat het water niet voldoet aan de eisen die de wetgever en Europa stellen. Dat is gewoon een feit. Dus, moeten wij het doen.
- Vrg *2027 staat zo voor de deur, ik zou een volgende generatie ook graag zien zeilen. Kunt u daar iets over zeggen?*
- Antw Het is met openbaar bestuur zo, dat is een soort ijzeren wet, dat wat je voorgangers hebben gedaan en misdaan, daar zijn de opvolgers voor verantwoordelijk. Ik kan me niet voorstellen dat er in 2027 een trendbreuk zal zijn – zéker niet wat betreft het waterschap. Ik kan me ook niet voorstellen dat het kabinet dat zal doen, want júist als het om het waterbeleid gaat, zie je daar in de laatste decennia een constante factor, ongeacht welke coalitie er is. De enige onzekerheid is dus Europa. Wat er met die Europese richtlijn gebeurt, daar kan ik niets over zeggen.
- Vrg *Er zit een schutsluis tussen het Noord-Willemskanaal en het meer. Is het misschien een oplossing om het water, zodra het geschut wordt, weer terug te pompen in het Noord-Willemskanaal?*
- Antw Een doel is om zo min mogelijk gebiedsvreemd water in te laten om daarmee de eigen kwaliteit van het meer te behouden. Hoe minder water erin, hoe beter de niveaus op elkaar afgestemd kunnen worden. Terugpompen van water zal heel moeilijk gaan bij het schutten.

- Vrg *In hoeverre is het mogelijk om het meer op sommige plekken wat te verdiepen, zodat je minder last hebt van waterplanten?*
- Antw Er wordt nu al gebaggerd. We hebben echter de ervaring dat, als je op grote schaal gaat baggeren, er van alles naar boven komt wat een contraproductief effect heeft op de kwaliteit van het water. Als je gaat uitdiepen, moet je dat alleen op een plek doen waar het écht nodig is en niet op andere plekken.

Europese norm en Kaderrichtlijn Water (KRW)

- Vrg *Ik vraag me af hoe sterk het meer afwijkt van de Europese norm. Ik krijg de indruk dat het water kraakhelder moet worden en dat je dán die problemen krijgt met die plantengroei. Maar als je de plantengroei op negentig centimeter diepte hebt, valt dat al heel erg mee. Dat is een compromis waarbij varen mogelijk blijft en de plantengroei beperkt blijft.*

- Antw De waterkwaliteit van het Paterswoldsemeer is afgestemd op de oorsprong van het meer, van het laagland. De Europese kaderrichtlijn houdt rekening met laagveen, met een normering die daarbij hoort. Dat betekent ook dat wij als waterschap meten en monitoren en constateren dat de kwaliteit nog niet op het niveau is waaraan het moet voldoen. We zijn op dit moment bezig met het analyseren op welke wijze we die waterkwaliteit kunnen bereiken. Daar hebben we u, bij nodig, om te kijken op welke wijze we dat kunnen doen, waar we dat kunnen doen en hóe we dat kunnen doen.

- Vrg *Mijn vraag gaat over die EU-richtlijn. Het is een richtlijn, dus het is iets waar je naartoe moet streven. De richtlijn wordt voor heel Europa gesteld, maar de wateren in heel Europa zijn totaal anders. Je hebt stromend water, totaal andere waterkwaliteit. U zegt "We moeten het wel met zijn allen betalen." Waarom zouden wij betalen voor een richtlijn die ergens in Brussel wordt bepaald?*

- Antw U voert een discussie die heel algemeen is, namelijk over de relatie Brussel en nationale overheden. Ik kan misschien één ding zeggen over hoe de systematiek werkt. Of je het nu eens bent met de Europese richtlijn of niet; het feit is dat via de waterwet de Nederlandse overheid, dus kabinet en Tweede Kamer, heeft bepaald dat die Europese richtlijn op een aantal punten moet worden uitgevoerd in Nederland. De uitvoerders van die richtlijn zijn onder meer, en vooral, de waterschappen. Of we het nu wel of niet leuk vinden. Wanneer u daar problemen mee heeft, moet u niet bij ons komen, maar dan moet u dat tegen de wetgever zeggen. Die zit in Den Haag. Wij hebben dat uit te voeren, waarbij we de keuze hebben uit verschillende maatregelen binnen een totaalpakket. Ik probeer hier een maatschappelijk draagvlak te vinden – of het nu leuk is of niet. Ik sta hier niet om de belangen van de watersporters te schaden of te laten prevaleren. Ik probeer iedere keer weer het evenwicht te zoeken, om consensus te zoeken. Vandaar de oproep om er samen met u over door te praten en naar alternatieven te zoeken.

- Vrg *Wie bepaalt dat het Paterswoldsemeer een M27 waterlichaam is en aan bepaalde Europese normgeving moet voldoen? Stel dat we nog steeds vinden dat het eens een kunstmatig afgegraven veenmeer is. Een veenmeer is nou eenmaal niet helder.*

- Antw De classificatie is gedaan door de Provincie. De KRW normering voor een M27 type waterlichaam volgt uit een vastgestelde systematiek. Daar zal naar worden gekeken.

- Vrg *Kunt u niet landelijk kijken hoe u geld, met de subsidies die u heeft, kan aanwenden tot het aanpakken van de bronnen van vervuiling?*

- Antw We blijven kijken naar alternatieven en vervuiling. Aan een aantal maatregelen waar géén discussie over is hier, wordt al gewerkt om vervuiling tegen te gaan en het optimaliseren van de kwaliteit. Minder fosfaten. Maar, de essentie blijft natuurlijk overeind staan dat die regelgeving geen doel op zich is. Die regelgeving is ingesteld om iets op te lossen, om het

probleem om te lossen waarvan hier misschien wordt gezegd: "Dat kun je relativeren, nuanceren, allerlei kanttekeningen bij plaatsen", maar waarbij de wetgevers bepaald hebben dat het een probleem is dat moet worden aangepakt.

Vrg *Ik heb altijd begrepen dat richtlijnen de richting aangeven, maar dat je er altijd gemotiveerd van af kan wijken. "*

Antw Regelgeving is alleen relevant als zij ertoe dient dat er maatregelen worden getroffen die nodig zijn. Dus, regels zijn niet heilig, maar het wettelijk kader waarin wij opereren is niet die Europese kaderrichtlijn, maar dat is de waterwet. Die schrijft voor, dat wij een aantal taken hebben uit te voeren. We zoeken natuurlijk de marges op als het gaat over de implementatie daarvan, maar het Nederlandse kabinet gaat met Brussel onderhandelen of de kaderrichtlijn wel of niet goed wordt uitgevoerd. Het is niet het waterschap zelf. Ik ga niet naar Brussel toe om daar te discussiëren – dat doet het Nederlands kabinet. Het Nederlands kabinet gaat ons controleren, of wij wel aan de eisen en normen voldoen. Doen we dat niet, dan worden we daarop gesanctioneerd. Dat treft u dus ook en dat willen wij voorkomen.

Vrg *We hebben het over allerlei kosten en allerlei maatregelen. Het grootste gedeelte van de zaal heeft kritiek op wat het probleem echt is. Heeft u een indicatie van de totale kosten die met het hele project en het maaien in de toekomst gemoeid gaan.*

Antw Die boete loopt in de miljoenen, naar ik heb gehoord. De totale kosten kan ik op dit moment niet overzien. Dat hangt er ook van af hoe de maatregelen geëffectueerd worden.

Vrg *U zei net dat er meer dan dertig eigenaren zijn van het meer. Ik ben heel benieuwd naar wat de rol van die eigenaren is in dit geheel.*

Antw Daar kan ik maar voor een deel op antwoorden, want ik weet alleen wat onze taak is en waar wij voor moeten betalen. Die taak is om te zorgen dat er voldoende water is om alle activiteiten te kunnen laten plaatsvinden in het meer; dat er bij droogte water bij komt; bij overlast water weggaat en dat de kwaliteit van het water optimaal is. Dat is onze wettelijke taak. Die taak gaat óver de eigenaren heen. Eigenaren hebben ons dus te accepteren.

Vrg *Wordt er discussie gevoerd met de waterschappen en de minister over welke norm/richtlijn gehanteerd moet worden. Europa doet net of het een harde richtlijn is, maar dat is niet zo.*

Antw Natuurlijk hebben wij van tevoren met het kabinet overlegd over wat wel en wat niet wenselijk is wat betreft de implementatie van een Europese richtlijn. Maar, op een bepaald moment wordt er een besluit genomen. Als een meerderheid van het parlement daarmee akkoord gaat, dan heeft dat kracht van wet.

Maaien

- Vrg *Wie gaat die maaiboten plus de bemanning betalen? Hoe gaan we garanderen dat dat continu blijft bestaan? Stel dat iemand anders het gaat betalen en die houdt ermee op.*
- Antw Het gaat erom, dat wij een wettelijke plicht hebben. Dus, als er gemaaid moet worden, dan gaan wij maaien. Wij gaan met het Meerschap en als het nodig is met de gemeente Groningen overleggen hoe dat geregeld moet worden. Wij staan voor de garantie dat er gemaaid wordt. Er zitten een paar leden van het algemeen bestuur in de zaal die daar ongetwijfeld op terug zullen komen in de bestuursvergadering van april. Als dat, in het meest negatieve scenario, zou betekenen dat wij daarvoor opdraaien en u er dus voor opdraait, dan moet dat gebeuren. Dat zijn de gedeelde kosten zoals dat voor alle waterschapskosten geldt.
- Vrg *Moeras of beplanting, als ik het zo hoor, moet hier het hele jaar door een boot rondvaren die planten eruit haalt. 'Wat schiet je ermee op?'*
- Antw Ook dat heb ik geprobeerd duidelijk te maken. Waarschijnlijk heb ik daar nog niet helemaal goed aan voldaan. Maaien. Méér maaien. Een aantal keren per jaar maaien.
- Vrg *Het gaat niet alleen over de vaargeulen voor de wedstrijden, maar het gaat over het héle meer. Niet alleen de wedstrijd sport heeft last van plantengroei; er zijn veel meer personen, organisaties en bedrijven die daar gigantisch veel last van hebben. Dat betekent dus ook dat je grote oppervlaktes in één keer moet maaien en dus af moet stappen van de vijf hectares zoals dat nu gebeurt.*
- Antw Klopt

Gemaal Hoornsedijk en ijzerzandbassin

- Vrg *Hoe kan het vervangen van een gemaal bijdragen aan de waterkwaliteit.*
- Antw Wij moeten het gemaal vervangen om het ijzerzandbassin te kunnen voeden. Een ijzerzandbassin bindt het fosfaat uit het water. Hiermee neemt de totale vervuiling af in het meer.
- Vrg *Hoe kun je aan de vóórkant voorkomen dat je vervuiling krijgt? Wordt daar serieus naar gekeken door het waterschap?*
- Antw Daar wordt serieus naar gekeken. De vrachten uit het oostelijk gebied worden door het ijzerzandbassin achter het nieuwe gemaal bij de Hoornsedijk gereduceerd. We zijn aan het kijken op welke wijze we de vrachten vanuit het westelijk gebied ook terug kunnen dringen.

Tijdspad en besluitvorming

- Vrg *Ik had me opgegeven voor een werksessie en ik hoor dat een besluit moet worden genomen in april. Die werksessie van vanavond is een discussiesessie geworden. Ik vraag me af wat het stappenplan tot april is. Is die tijd niet te kort?*
- Antw In ieder geval vier maatregelen – wat ons betreft – kunnen op draagvlak rekenen. Ik heb daar geen bezwaren tegen gehoord. Over uitvoeringsvarianten kunnen we nog praten. Daar kan in ieder geval een besluit over worden genomen. Het heikele punt vergt enige tijd om goed uit te discussiëren. Daar zal dus ook geen besluit over kunnen worden genomen in april. Het dagelijks bestuur zal het algemeen bestuur van het waterschap moeten voorstellen om alleen die dingen te besluiten die op dat moment verantwoord zijn.

Vrg *De besluitvorming is mij niet duidelijk. Er zijn voorgenomen besluiten; er zijn besluiten die we gaan uitvoeren en er zijn besluiten die we kennelijk nog niet gaat uitvoeren. Kunt u daar een overzicht van geven?*

Antw Er is nog geen enkel besluit. Er zijn vijf soorten maatregelen, waarvan er vier blijkbaar kunnen rekenen op een redelijk draagvlak. Die worden omgezet in een voorgenomen besluit. Dat wordt geformuleerd door het dagelijks bestuur van het waterschap. Dat wordt aangekondigd, kan iedereen bij zijn en men kan inspreken. Daar wordt er een besluit over genomen. Wat er nog ligt, is het punt van de moerasvorming. Dat is geen voorgenomen besluit, maar een idee, wat intern enigszins al ontwikkeld was, maar wat op grote weerstand stuit. Dan zeggen wij: dat doen we niet. Dus, zelfs als idee is het al weg. In de meest premature vorm is het al weggezet. Wij vragen u dus: zoek met ons naar alternatieven, want aan die andere vier hebben we niet genoeg. Dat betekent dat wij in april niet komen met een voorstel met alternatieven, want daar is de tijd te kort voor.

Vrg *Is er nog een inspraakprocedure voor die punten en is er een bezwaarprocedure?*

Antw Er zijn twee momenten waarop u uw stem kunt laten gelden. Voordat besluitvorming plaatsvindt, ligt er een voorstel. Dat ligt ook ter inzage. Dat wordt bekend gemaakt op onze website, maar er zijn ook verplichtingen om dat in de media te doen. Dat is een wettelijke verplichting. Daar kunt u inspreken en zeggen wat u ervan vindt. Als er vervolgens toch een besluit wordt genomen dat u niet bevalt, dan heeft u altijd nog de mogelijkheid om bezwaar in te dienen of om in beroep te gaan. Die mogelijkheid is er altijd.

SUGGESTIES

- Is maaien wel zo zinvol, hoe vaker je maait hoe harder planten groeien toch? Bovendien zorgen die planten voor biodiversiteit. Ga je dat maaien, dan verdwijnt die biodiversiteit. Waar zit je dan met je maatregelen? Kunnen biologen en ecologen kijken naar wat voor soort waterplanten geschikt zijn voor meren waar ook watersporters recreëren?
- Goed onderzoeken wat een maaibeleid voor déze veenplas, met déze wisselende dieptes betekent.
- Moeras op het land of langs de oever, hoe zou dat er uit kunnen zien? Misschien zit ergens in die richting de oplossing.
- Leg plantengordels aan langs de oever, want dáár krijg je veel meer microfauna van. Dat zijn de kleine waterbeestjes die weer meer vissen het water in brengen.
- We moeten op één of andere manier dat water zuiverder krijgen en daar moeten we mee dealen. Wees je er ook goed bewust van wat de doelstelling is – schoon water, in dit geval. We kunnen het waterschap niet kwalijk nemen dat ze de wet uitvoeren. Het waterschap zou eigenlijk een vrijbrief moeten krijgen voor een maximaal aantal pogingen. Ik hoor zo weinig échte voorstellen. Laten we die balans proberen te zoeken. We moeten het waterschap ook enigszins vertrouwen. Ze moeten de wet uitvoeren.
- Er wordt gesproken over 25 hectare moerasgrond. De Onlanden is veel groter dan 25 hectare. Zou het mogelijk zijn om van die 25 hectare een soort ecologisch zuiveringsbos te maken, misschien op meerdere plaatsen, waar je ook een stukje natuur kunt beleven?
- Drie jaar geleden hebben we uitvoerig overleg gehad met het waterschap om te zoeken naar plaatsen waar eventueel iets op het land gedaan kan worden. Die ideeën liggen in het archief van het waterschap.
- Combineer de twee ideeën die we gehoord hebben; mooie planten op de oevers – een soort moerasrandje. Dat geeft ecologische waarde. Dan krijg je misschien die helderheid van het water die we willen en vrezen. Ga, om dat te voorkomen, het meer flink uitdiepen. Dat zijn wel kosten, maar misschien lager dan altijd maar maaien.
- Jammer van de stemming dat verbetering van milieukwaliteit een aanslag is op de kwaliteit van dit meer en dat het tégen een bepaalde groep zou zijn.
- In andere natuurgebieden gebruiken ze al heel lang diersoorten, soms ook van elders, om ervoor te zorgen dat zij het maaien en dat je dat niet meer machinaal hoeft te doen.
- Bepalen in welke mate het water zo helder wordt, dat er planten stevig beginnen te groeien.
- Trek het grootste gedeelte van de beschoeiing uit de grond. Dat is in de jaren zeventig, tachtig de grond in gegaan. Het zijn voornamelijk gecreosoteerde palen, dus zwaar vervuilend. Ik stel voor om ze eruit te trekken en ze niet weer terug te zetten, waar het kan.
- Het is bekend dat er goede resultaten voor de waterkwaliteit zijn bereikt in bepaalde plassen door het gebruik van (coccolieten)krijt wat een afname van de sliblaag tot gevolg heeft,

- Kijk naar het aandeel van benzine- en diesel aangedreven motorvaartuigen of dat substantieel of minimaal is.
- De Leijenloop, watert af op het Paterswoldsemeer en grenst aan een natuurgebiedje van vier hectare van Natuurmonumenten. Waarom niet de Leijenloop er doorheen laten meanderen?
- Volgens mij komt zonlicht maximaal vier meter diep, dus als we het meer méér dan vier meter diep maken, is er toch geen probleem?
- Inbochtigen maken in bestaande natuuroevers zodat de lengte van de oevers vergroot wordt en daarmee een ecologische meerwaarde creëren.
- Grensoverschrijdend samenwerken met waterschap Hunze en Aa's zodat in het vervuilde Friescheveen her en der moerasgebieden worden aangelegd. Dat zou de waterkwaliteit denk ik ten goede komen.
- Er zijn twee soorten categorieën van oplossingen. Het hangt er vanaf waarom het water troebel is. Het water kan troebel zijn omdat er veel algen in het water zitten. Die krijg je als er veel voedingsstoffen in het water komen. Het water is ook troebel als er veel opgewerveld slib is doordat het ondiep is en er golven zijn, waardoor er slib in het water komt. Als je in het meer, zoals gepland, moerasvegetatie plant, dan haalt het én die golfslagen uit het water waardoor er minder zwevend slib komt én die planten nemen voedingsstoffen op. Het werkt dus twee keer. Als je dat niet doet en je denkt na over alternatieven, dan zijn die alternatieven heel verschillend als het over die voedingsstoffenbelasting gaat of dat het over dat opgewerveld slib gaat. Voedingsstoffenbelasting haal je inderdaad met zo'n ijzerfilter, maar je kunt ook denken aan wat heliofytenfilters genoemd worden. Je maakt dan in het instromend water een slinger, zodat je met moerasvegetatie voedingsstoffen eruit haalt. Dat is een oplossing voor die instroom. Dan houd je nog steeds dat opgewerveld slib. Als het opgewerveld slib het probleem is, dan moet je iets anders kiezen. Dan kun je het alleen oplossen door het plaatselijk heel sterk te verdiepen. Rond de Marker Wadden is daar nu heel veel ervaring mee en daar lijkt een lokale verdieping van het meer heel goed te werken, ook op de visstand en de helderheid van het water plus op de bevaarbaarheid. Waterplanten staan er wel, maar ze komen niet meer tot het wateroppervlak, dus je kunt er nog steeds varen. Scheid die oplossingen dus goed, gericht op voedingsstoffenbelasting en oplossingen gericht op zwevend slib. Dat zijn gewoon twee verschillende oplossingsrichtingen.
- Ik wil in eerste instantie het waterschap complimenten geven, want wat hier vanavond gebeurt, is best uniek. Je ziet dat de handreiking wordt gedaan om met creatieve oplossingen te komen. Ik denk dat dat superbelangrijk is voor de toekomst van dit meer. Dat betekent dat er ruimte is om te onderzoeken hoe we ervoor kunnen zorgen dat de kwaliteit dusdanig is dat het voldoet aan de richtlijn, maar ook dat er gewoon gerecreëerd kan blijven. Ik denk dat dat mogelijk is, met alle kennis die hier in de zaal zit. Dat betekent misschien ook dat je bepaalde vormen van troebelheid kunnen behouden, zonder dat dat de kwaliteit tenietdoet. Ik denk dat de kansen er liggen, dat je die krachten moet bundelen. Het is écht uniek wat hier vanavond gebeurt.
- Er zijn recentelijk vele voetbalvelden uitgegraven in het Hoornse meer. Er ligt een heel plan om de oevers daar opnieuw aan te planten voor betere biodiversiteit en betere waterkwaliteit. Dat is in samenspraak met o.a. het Meerschapp. Misschien is het goed om ook met hen aan tafel te gaan zitten, want dat gaat puur om de oevers en niet over beplanting in het water.

- Het meer heeft een hele zure bodem is dat wel geschikt voor waterplanten. Kijk in dit kader naar de uitkomsten van de experimenten in het Zuidlaardermeer.
- De oorsprong van dit meer is een laagveenmeer. Een laagveenmeer dat in het verleden altijd troebel is geweest vanwege de veenbodem die het spul omhoog gooide en die ook in het verleden ecologisch gezien van grote waarde is geweest, met een grote diversiteit aan vissen, enzovoorts. Wellicht is het mogelijk om juist die fase, waarbij het meer geen enkele waterplant kende, geschikt was voor vissers en zwemmers en voor de liefhebber. Ik denk dat het goed is, om dáár weer naar te streven. Dat betekent én kwaliteit én goed gebruik. Dan zou het misschien mogelijk zijn om vanuit die achtergrond – laagveen enzovoorts – te komen tot een aanpassing van die kaderrichtlijn binnen die kaderrichtlijn water en dat we dan met zijn allen kunnen zeggen: we hebben het voor elkaar.
- Onderzoeken of je met een beperkte groei waterplanten toch kunt varen en in welke mate dat afwijkt van de norm die van toepassing moet zijn volgens de Kaderrichtlijn Water.
- Wij maaien het Oldambtmeer – een meer van achthonderd hectare groot. Wij maaien daar iedere dag vierhonderd hectare. Dat is intensief, maar het kan wel. We maaien ook Meerstad, onder andere, en nog een stuwmeer in Duitsland. Het kan wel, als je het goed aanpakt. Ik nodig iedereen uit om eens een keer bij ons te komen kijken. (naam bij waterschap NZV bekend.)

Afsluiting

Samen gaan we aan de slag om te komen tot gezamenlijk gedragen maatregelen, om de uiteindelijke KRW doelen in 2027 te behalen.